॥ सञ्जय उवाच ॥ एतच्छ्रुत्वा ततः क्रुद्धः पिता देवव्रतस्तव । सुयोधनमिदं वाक्यमब्रवीत् साश्रुलोचनं । २९२
उक्तमेतन्मया पूर्व्वं द्रोणेन विदुरेण च । गान्धार्य्या च यशस्विन्या तत्त्वं तात न बुद्धवान् ।
समयश्च मया पूर्व्वं कृतो वः शत्रुकर्षण । नाहं युधि विमोक्तव्यो नाप्याचार्य्यः कथञ्चन ।
यं यं हि धार्त्तराष्ट्राणां भीमो द्रक्ष्यति संयुगे । हनिष्यति रणे तन्तं सत्यमेतद्ब्रवीमि ते ।
स त्वं राजन् स्थिरो भूत्वा दृढां कृत्वा रणे मतिं । योधयस्व रणे पार्थान् स्वयं कृत्वा परायणं ।
न शक्याः पाण्डवा जेतुं देवैरपि सवासवैः । तस्माद्युद्धे मतिं कृत्वा स्थिरां युध्यस्व भारत । २९३०
इति श्रीमहाभारते भीष्मपर्व्वणि भीष्मवधपर्व्वणि आदित्यकेतुप्रभृतिवधे एकोननवतितमोऽध्यायः ॥ ८९ ॥
॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ दृष्ट्वा मम हतान् पुत्त्रान् बहूनेकेन सञ्जय । भीष्मो द्रोणः कृपश्चैव किमकुर्व्वत सञ्जय ।
अहन्यहनि मे पुत्त्राः क्षयं गच्छन्ति सञ्जय । मन्येऽहं सर्व्वथा सूत दैवेनोपहता भृशं ।
यत्र मे तनयाः सर्व्वे जीयन्ते न जयन्त्युत । यत्र द्रोणस्य भीष्मस्य कृपस्य च महात्मनः ।
सौमदत्तेश्च वीरस्य भगदत्तस्य चोभयोः । अश्वत्थाम्नस्ततस्तात शूराणां सुमहात्मनां ।
अन्येषाञ्चैव शूराणां मध्यगास्तनया मम । यदहन्यन्त सङ्ग्रामे किमन्यद्भागधेयतः । २९२५
न हि दुर्य्योधनो मन्दः पुरा प्रोक्तमबुध्यत । वार्य्यमाणो मया तात भीष्मेण विदुरेण च ।
गान्धार्य्या चैव दुर्म्मेधाः सततं प्रियकाम्यया । नावबुध्यत् पुरा मोहात्तस्य प्राप्तमिदं फलं ।
यद्भीमसेनः समरे पुत्त्रान्मम विशेषतः । अहन्यहनि संक्रुद्धो नयते यमसादनं ।
॥ सञ्जय उवाच ॥ इदं तत्समनुप्राप्तं चक्षुर्वचनमुत्तमं । न बुद्धवानसि विभो प्रोच्यमानं हितं तथा ।
निवारय सुतान् द्यूतात् पाण्डवान् माद्रुहेति च । सुहृदां हितकामानां ब्रुवतां तत्तदेव च । २९४०
न शुश्रूषसि तद्वाक्यं मर्त्यः पथ्यमिवौषधं । तदेव त्वामनुप्राप्तं वचनं साधुभाषितं ।
विदुरद्रोणभीष्माणां तथाऽन्येषां हितैषिणां । अकृत्वा वचनं पथ्यं क्षयं गच्छन्ति कौरवाः ।
तदेतत् समनुप्राप्तं पूर्व्वमेव विशाम्पते । तस्मान्मे शृणु तत्त्वेन यथा युद्धमवर्त्तत ।
मध्याह्ने सुमहारौद्रः सङ्ग्रामः समपद्यत । लोकक्षयकरो राजंस्तन्मे निगदतः शृणु ।
ततः सर्व्वाणि सैन्यानि धर्म्मपुत्त्रस्य शासनात् । संरब्धान्यभ्यधावन्त भीष्ममेव जिघांसया । २९४५
धृष्टद्युम्नः शिखण्डी च सात्यकिश्च महारथः । युक्तानीका महाराज भीष्ममेव समभ्ययुः ।
विराटो द्रुपदश्चैव सहितः सर्व्वसोमकैः । अभ्यद्रवन्त सङ्ग्रामे भीष्ममेव महारथाः ।
कैकेया धृष्टकेतुश्च कुन्तिभोजश्च दंशिताः । युक्तानीका महाराज भीष्ममेव समभ्ययुः ।
अर्जुनो द्रौपदेयाश्च चेकितानश्च वीर्य्यवान् । दुर्य्योधनसमादिष्टान् राज्ञः सर्व्वान् समभ्ययुः ।
अभिमन्युस्तथा वीरो हैडिम्बश्च महारथः । भीमसेनश्च संक्रुद्धस्त्वभ्यधावत कौरवान् । २९५०
द्विधाभूतैरवध्यन्त पाण्डवैः कौरवा युधि । तथैव कौरवैराजन्नवध्यन्त परे रणे ।
द्रोणस्तु रथिनां श्रेष्ठः सोमकान् सृञ्जयैः सह । अभ्यद्रवत संक्रुद्धः प्रेषयिष्यन्यमक्षयं ।
तत्राक्रन्दो महानासीत् सृञ्जयानां महात्मनां । वध्यतां समरे राजन् भारद्वाजेन धन्विना ।